

Meldunek 2/B/02

o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach związkami chemicznymi zgłoszonych w okresie od 16.02 do 28.02.2002 r.

Jednostka chorobowa (symbole wg "Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych" ICD-10)	Meldunek 2/B		Dane skumulowane	
	16.02.02. do 28.02.02.	16.02.01. do 28.02.01.	1.01.02. do 28.02.02.	1.01.01. do 28.02.01.
Choroba wywołana przez ludzki wirus upośl.odp.: ogółem (B20-B24)	2	4	6	13
Dur brzuszny (A01.0)	-	-	2	-
Dury rzekome A.B.C. (A01.1-A01.3)	-	-	1	-
Salmonelozy: ogółem (A02)	267	330	1286	1591
Czerwonka bakteryjna /szigelozą/ (A03)	3	4	9	6
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe: ogółem (A04)	176	181	661	809
Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe: ogółem (A08)	445	264	1778	1039
Biegunki u dzieci do lat 2: ogółem (A04; A08; A09)	992	704	3812	2962
w tym: BNO, prawdopodobnie pochodzenia zakaźnego (A09)	583	428	2249	1746
Tężec: ogółem (A33-A35)	-	1	1	3
Błonica (A36)	-	-	-	-
Krztusiec (A37)	67	116	261	534
Szkarlatyna /płonica/ (A38)	170	274	800	1325
Zapalenie opon mózgowych: razem	58	61	260	287
w tym: meningokokowe (A39.0)	3	7	7	29
wywołane przez <i>Haemophilus influenzae</i> (G00.0)	3	3	15	7
inne bakteryjne, określone i nie określone (G00.1-G00.9)	23	33	103	118
wirusowe, określone i nie określone (A87; B00.3; B02.1)	25	13	110	113
inne i nie określone (G03)	4	5	25	20
Zapalenie mózgu: razem	23	10	69	58
w tym: meningokokowe i inne bakteryjne: ogółem (A39.8; G04.2)	4	2	15	18
wirusowe, przenoszone przez kleszcze (A84)	2	-	6	3
inne wirusowe, określone (A83; A85; B00.4; B02.0; B25.8)	2	-	3	5
wirusowe, nie określone (A86)	9	4	32	19
poszczepienne (G04.0)	-	-	-	-
inne i nie określone (G04.8-G04.9)	6	4	13	13
Riketsjozy: ogółem (A75-A79)	-	-	-	-
Ostre nagminne porażenie dziecięce, łącznie z poszczepiennym (A80)	-	-	-	-
Ospa wietrzna (B01)	4538	5146	22930	29327
Odra (B05)	3	6	7	17
Różyczka: ogółem (B06; P35.0)	1774	2761	7567	11131
Wirusowe zap. wątroby: typu A (B15)	33	13	104	56
typu B (B16; B18.0-B18.1)	109	87	368	364
typu C (B17.1; B18.2)	103	66	315	277
typu B+C (B16; B18.0-B18.1 + B17.1; B18.2)	3	6	9	19
inne i nieokreśl.(B17.0;B17.2-.8;B18.8-.9;B19)	11	4	36	30
Świnka /nagminne zapalenie przyusznic/ (B26)	1554	435	6527	2313
Włośnica (B75)	-	1	11	3
Świerzb (B86)	715	642	3159	2981
Grypa: ogółem (J10; J11)	12673	104996	37027	413803
Bakteryjne zatrucia pokarmowe: razem	435	428	1962	2091
w tym: salmonelozy (A02.0)	267	328	1278	1582
gronkowcowe (A05.0)	4	2	23	7
jadem kiełbasianym /botulizm/ (A05.1)	6	1	10	7
wywołane przez <i>Clostridium perfringens</i> (A05.2)	-	-	1	1
inne określone (A05.3-A05.8)	46	1	78	41
nie określone (A05.9)	112	96	572	453
Zatrucia naturalnie toksycznym pokarmem: ogółem (T62)	3	-	5	4
w tym: grzybami (T62.0)	1	-	2	4
Inne zatrucia: ogółem (T36-T60; T63-T65)	302	403	1309	1384
w tym: pestycydami (T60)	1	1	9	8
lekami, prep.farmakologicznymi i subst.biolog. (T36-T50)	212	221	797	698
alkoholem (T51)	40	85	152	271
Ostre porażenia wiotkie u dzieci (0-14 lat)	3	2	9	8

Zachorowania zgłoszone w okresie 16-28.02.2002 r. wg województw

Województwo	Choroba wyw.przez ludzki wirus upośl. odp.: ogółem (B20-B24)	Dur brzuszny (A01.0)	Dury rzekome A.B.C. (A01.1-3)	Salmonellozy: ogółem (A02)	Czerwonka bakteryjna /szigelozą/ (A03)	Biegunki u dzieci do lat 2: ogółem (A04; A08; A09)	Teżec: ogółem (A33-A35)	Krzusiec (A37)	Szkarlatyna (A38)	Zapalenie opon mózgowych		Zapalenie mózgu	
										Ogółem (A39.0; A87; B00.3; B02.1; G00; G03)	w tym: meningokoko- we (A39.0)	Ogółem (A39.8; A83-86; B00.4; B02.0; B25.8; G04.0; G04.2; G04.8-9)	w tym: wirusowe, prz. przez kleszcze (A84)
POLSKA	2	-	-	267	3	992	-	67	170	58	3	23	2
Dolnośląskie	-	-	-	19	-	90	-	3	11	3	-	-	-
Kujawsko-Pomorskie	-	-	-	25	-	48	-	7	6	2	-	2	-
Lubelskie	-	-	-	16	1	49	-	-	4	2	-	1	-
Lubuskie	-	-	-	7	-	23	-	1	1	-	-	1	-
Łódzkie	-	-	-	13	-	33	-	14	2	6	-	-	-
Małopolskie	-	-	-	9	-	76	-	5	15	4	-	1	-
Mazowieckie	-	-	-	40	1	89	-	15	25	5	-	1	-
Opolskie	-	-	-	6	-	19	-	2	10	1	-	1	-
Podkarpackie	-	-	-	18	-	64	-	-	9	3	-	5	-
Podlaskie	-	-	-	8	-	26	-	10	1	2	-	1	1
Pomorskie	-	-	-	14	-	67	-	-	9	8	1	2	-
Śląskie	-	-	-	15	1	137	-	2	31	5	-	3	-
Świętokrzyskie	-	-	-	17	-	41	-	3	2	1	-	2	-
Warmińsko-Mazurskie	2	-	-	27	-	75	-	1	4	5	1	1	-
Wielkopolskie	-	-	-	19	-	143	-	4	30	7	1	1	-
Zachodniopomorskie	-	-	-	14	-	12	-	-	10	4	-	1	1

Województwo	Ospa wietrzna (B01)	Odra (B05)	Różyczka: ogółem (B06; P35.0)	Wirusowe zapalenie wątroby			Świnka (B26)	Włośnica (B75)	Świerz (B86)	Grypa: ogółem (J10; J11)	Bakteryjne zatrucia pokarmowe: ogółem (A02.0; A05)	Zatrucia grzybami (T62.0)	Inne zatrucia: ogółem (T36-T60; T63-T65)
				typu A (B15)	typu B: ogółem (B16; B18.0-.1)	typu C: ogółem (B17.1; B18.2)							
POLSKA	4538	3	1774	33	112	106	1554	-	715	12673	435	1	302
Dolnośląskie	461	-	65	-	3	11	49	-	39	475	35	-	18
Kujawsko-Pomorskie	295	-	192	-	32	22	45	-	71	533	33	-	19
Lubelskie	213	-	53	-	4	6	72	-	62	40	16	-	29
Lubuskie	129	-	72	-	4	3	13	-	28	-	40	-	21
Łódzkie	199	-	157	17	14	7	20	-	80	73	13	-	56
Małopolskie	279	1	68	3	7	6	144	-	46	811	33	-	14
Mazowieckie	518	1	102	2	15	9	31	-	44	7428	41	1	13
Opolskie	218	-	11	2	2	-	42	-	22	921	6	-	4
Podkarpackie	104	-	138	-	2	1	30	-	25	765	18	-	13
Podlaskie	138	-	18	-	3	1	3	-	37	250	9	-	2
Pomorskie	280	-	166	-	1	2	31	-	28	518	31	-	21
Śląskie	714	1	243	-	7	6	884	-	121	87	64	-	31
Świętokrzyskie	164	-	87	1	8	4	33	-	17	39	21	-	32
Warmińsko-Mazurskie	160	-	8	-	2	6	32	-	27	89	28	-	9
Wielkopolskie	496	-	313	8	4	17	70	-	44	427	20	-	8
Zachodniopomorskie	170	-	81	-	4	5	55	-	24	217	27	-	12

Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS**Informacja z 28 lutego 2002 r.**

W lutym 2002 r. do Zakładu Epidemiologii PZH zgłoszono nowo wykryte zakażenie HIV 34 obywateli polskich, wśród których było: 15 zakażonych w związku z używaniem narkotyków, 1 homoseksualista i 18 bez informacji o drodze zakażenia.

Wśród nowo wykrytych zakażonych było 24 mężczyzn i 10 kobiet. Mieli oni od 3 do 47 lat, w tym: 3 poniżej 20 lat, 11 od 20 do 29 lat, 8 - 30-39 lat, 9 - 40-49 lat oraz 3 bez informacji o dacie urodzenia i wieku. Mieszkali w następujących województwach: 8 w mazowieckim, 5 w zachodniopomorskim, po 2 w dolnośląskim i pomorskim, po 1 w lubelskim, lubuskim, łódzkim, opolskim, śląskim i warmińsko-mazurskim; 11 było bez informacji o województwie zamieszkania.

Obecność przeciwciał anti-HIV potwierdzono w Zakładzie Laboratoryjno-Doświadczalnym Instytutu Wenerologii Akademii Medycznej w Warszawie, w Wojewódzkim Zespole Chorób Zakaźnych w Gdańsku, w Wojewódzkiej Przychodni Dermatologicznej w Katowicach, w pracowni wirusologicznej Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Lublinie, w laboratorium Kliniki Chorób Zakaźnych AM we Wrocławiu oraz w Zakładzie Transfuzjologii i Transplantologii CSK WAM w Warszawie.

Ze zbioru danych o zakażeniach HIV wykreślono zakażenie mężczyzny - narkomana zarejestrowane dwukrotnie (w styczniu 1995 r. i w lutym 2001 r.) na skutek podawania przez niego różnych dat urodzenia, co stwierdzono w związku ze zgłoszeniem zachorowania na AIDS.

Odnotowano zachorowania na AIDS dwóch kobiet - narkomanek i dziewięciu mężczyzn (siedmiu narkomanów, jednego homoseksualistę i jednego zakażonego drogą ryzykownych kontaktów heteroseksualnych).

Chorzy byli w wieku od 24 do 43 lat, w tym: 6 w grupie wieku od 20 do 29 lat, 4 - 30-39 lat i 43-letni. Mieszkali w województwach: dolnośląskim (sześciu), wielkopolskim (troje) oraz w lubuskim i warmińsko-mazurskim (po jednym).

Zachorowania zgłoszone w lutym 2002 r. rozpoznano w latach: 2000 (jedno), 2001 (sześć) i 2002 (cztery).

We wszystkich przypadkach określono przynajmniej jedną chorobę wskazującą na AIDS w brzmieniu jak w definicji do celów nadzoru epidemiologicznego, skorygowanej w 1993 r. U dziewięciorga chorych podano liczbę komórek CD4 (od 12 do 467 na mikrolitr).

Od wdrożenia badań w 1985 r. do 28 lutego 2002 r. stwierdzono zakażenie HIV 7.407 obywateli polskich, wśród których było co najmniej 4.614 zakażonych w związku z używaniem narkotyków.

Ogółem odnotowano 1.128 zachorowań na AIDS; 560 chorych zmarło.

Wanda Szata
Zakład Epidemiologii PZH

* * *

UWAGA: Liczby zachorowań na choroby wywołane przez ludzki wirus upośledzenia odporności [HIV] podawane na str. 1-2 "Meldunków" pochodzą ze sprawozdań Mz-56 nadsyłanych przez Wojewódzkie Stacje San.-Epid. w ramach systemu zbiorczego zgłaszania zachorowań na choroby zakaźne. Natomiast dane o zachorowaniach zawarte w powyższej informacji pochodzą ze skorygowanych w Zakładzie Epidemiologii PZH zgłoszeń poszczególnych zachorowań.

Izolacja wirusa grypy w Polsce

W Krajowym Ośrodku ds. Grypy z materiału pobranego 7.02.2002 r. od 5-letniego pacjenta z terenu Warszawy wyizolowano w trzecim pasażu szczep wirusa grypy podtypu A(H3N2). Przeprowadzona analiza antygenowa wykazała pokrewieństwo tego szczepu do szczepu szczepionkowego A/Panama/2007/99.

*Prof.dr hab. Lidia B. Brydak, Krajowy Ośrodek ds. Grypy,
Samodzielna Pracownia ds. Grypy PZH*

Dwa ogniska zbiorowych zatruc i zakażeń pokarmowych, spowodowanych przez *Salmonella enterica* subsp. *enterica*, typ serologiczny Enteritidis w woj. lubuskim w czerwcu i w lipcu 2001 r.**1. Ognisko zachorowań po przyjęciu weselnym**

W czerwcu (4.06.2001 r.) zgłoszono do Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Gorzowie Wielkopolskim wystąpienie epidemii zachorowań o objawach żołądkowo-jelitowych wśród uczestników wesela zorganizowanego w Domu Kultury, znajdującym się w tym mieście. Tego samego dnia Dział Epidemiologii PSSE ustalił, że w przyjęciu, które odbyło się 2.06.2001 r., brało udział 111 osób. Spośród nich zachorowało 68. Większość chorych stanowili mieszkańcy Gorzowa, a pozostali przyjechali ze Szczecina, z Nowogrodka Pomorskiego, z Ciecierzyc, Dąbrowy i Giżyna. Zachorowania wystąpiły w dniach od 3 do 6.06.2001 r. Charakteryzowały je następujące objawy: biegunka (u 63 osób), bóle brzucha (u 58 osób), gorączka (u 47 osób), objawy rzekomogrypowe (u 44 osób) - w tym: bóle głowy (44), bóle mięśniowo-stawowe (25) i dreszcze (20); a ponadto wymioty (u 32 osób), nudności (u 29 osób), suchota w jamie ustnej (u 7 osób) i omdlenia (6 osób).

U 42 osób zachorowania miały lekki przebieg, a u 26 - średni. Okres wylegania wahał się od 3 do 88 godzin (średni - 33 godziny). Z wymazów z odbytu i z kału pobranego od chorych izolowano pałeczki *Salmonella* Enteritidis. Według wywiadu na temat 40 potraw spożytych w dniu narażenia, sporządzonych z różnych surowców i półproduktów (głównie pochodzenia zwierzęcego), najbardziej podejrzany był kotlet "de volaille" z ananase, a następnie - kurczak pieczony i kotlet schabowy.

W trakcie dochodzenia w epidemii pracownicy Działu Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku PSSE pobrali do badania laboratoryjnego pozostałe po przyjęciu resztki potraw. Z prób: kotleta "de volaille" z ananasami, kotleta schabowego, kurczaka pieczonego, schabu z pieczarkami i kotleta mielonego z owocami - wyhodowano *S. Enteritidis*. W pozostałych pobranych próbach (6 potraw) nie stwierdzono bakterii chorobotwórczych.

W dwóch hurtowniach drobiu, znajdujących się na terenie Gorzowa, w których zaopatrywał się prywatny sklep spożywczy, dostarczający część żywności na przyjęcie weselne, pobrano także do badania następujące surowce pochodzenia zwierzęcego: wątróbkę drobiową, kurczaka świeżego, żołądki drobiowe i elementy kurczaka (udko, skrzydełka i filet z piersi), a z wyżej wymienionego sklepu pobrano również świeżego kurczaka. W świeżej wątróbce drobiowej stwierdzono *S. Enteritidis*, a w kurczaku pobranym ze sklepu - *S. Newport*. Z pozostałych prób nie wyizolowano czynników patogennych.

W epidemii badano również jaja kurze, uzyskując wynik ujemny. Brak informacji na temat pochodzenia i jakości mikrobiologicznej mięsa wieprzowego, użytego do produkcji części zakażonych potraw. Z wymazów ze sprzętu produkcyjnego i naczyń, pobranych w miejscu organizacji przyjęcia - nie wyhodowano bakterii chorobotwórczych.

W trakcie dochodzenia w ognisku ustalono, że jedna z wymienionych powyżej hurtowni zaopatrywała się w nielegalnej ubojni drobiu (bez nadzoru weterynaryjnego, dokonującej uboju bez świadectw zdrowia ptaków). O wynikach dochodzenia powiadomiono Powiatowego Lekarza Weterynarii w Gorzowie Wielkopolskim, który wstrzymał działalność nielegalnej ubojni.

2. Ognisko zachorowań po przyjęciu urodzinowym

W lipcu 2001 r. (16.07.) zgłoszono do PSSE w Gorzowie Wielkopolskim wystąpienie ogniska zbiorowych zachorowań o objawach żołądkowo-jelitowych wśród uczestników przyjęcia urodzinowego, które odbyło się 14.07.2001 r. w mieszkaniu prywatnym w Chwałęcicach. W przyjęciu brało udział 12 osób zamieszkałych w tej miejscowości oraz pod czterema adresami na terenie Gorzowa. Wszystkie wymienione osoby zachorowały (w tym dwoje dzieci). U chorych wystąpiły następujące objawy: biegunka, bóle brzucha i gorączka (u 10 osób), nudności (u 8 osób), wymioty (u 4 osób), a ponadto - objawy rzekomogrypowe (dreszcze u 10 osób, bóle głowy u 9 osób, bóle mięśniowo-stawowe u 8 osób) oraz osłabienie (u 1 osoby).

Epidemia trwała od 14 do 16.07.2001 r. Okres wylegania wahał się od 3 do 37 godzin (średni - 18 godzin). Pierwsze zachorowanie wystąpiło u osoby przygotowującej tort, która w trakcie ubijania masy z jajek kurzych, obлизывала wraz z dziećmi końcówkę robota kuchennego. Od chorych izolowano *Salmonella* Enteritidis.

W trakcie dochodzenia w epidemii (rozpoczętego w dniu zgłoszenia ogniska) ustalono, że na przyjęciu spożywano wyprodukowane w mieszkaniu organizatorki przyjęcia: tort z kremem czekoladowym i galaretką wiśniową, placek ucierany z wiśniami, i sałatkę jarzynową z dodatkiem zakupionego gotowego majonezu, a ponadto - sernik wiedeński z polewą czekoladową, pochodzący z prywatnej cukierni oraz podawane z grilla - karkówkę i kielbaski zakupione w Niemczech. Według wywiadu epidemiologicznego na temat potraw spożytych w dniu narażenia, najbardziej podejrzany był tort własnej produkcji.

Prób gotowych potraw nie pobrano w ognisku, ze względu na brak resztek, a w próbie majonezu pobranej ze sklepu i w próbie mleka UHT nie stwierdzono bakterii chorobotwórczych. Nie stwierdzono ich również w wymazach ze sprzętu produkcyjnego i naczyń użytych do produkcji podejrzanego tortu, pobranych w mieszkaniu organizatorki przyjęcia. Przeprowadzono również dochodzenie w ciastkarni prywatnej, z której pochodził sernik wiedeński z polewą czekoladową. W próbie takiego sernika, pochodzącego z bieżącej produkcji ciastkarni - nie stwierdzono bakterii chorobotwórczych.

Zbadano również podczas dochodzenia próbę jaj pobranych w mieszkaniu solenizantki, pochodzących z partii użytej do produkcji podejrzanego tortu, zakupionych w prywatnym sklepie, znajdującym się na terenie targowiska. W treści badanych jaj nie stwierdzono pałeczek *Salmonella*. Wymazów ze skorup nie badano. Ustalono, że jaja sprzedawane w tym sklepie pochodziły z prywatnej fermi - od jednego dostawcy.

Nawiązano współpracę z Wojewódzkim Inspektorem

Weterynarii w Gorzowie Wielkopolskim. Laboratorium Zakładu Higieny Weterynaryjnej w tym mieście rozpoczęło badanie zarówno jaj pochodzących z podejrzanego fermi, jak i kału pochodzącego od kur niosek, wymazów z kloaki, a także wymazów z powierzchni i urządzeń znajdujących się w fermie. Początkowo uzyskiwano tylko ujemne wyniki badań mikrobiologicznych. Dopiero z końcem lipca udało się wyhodować pałeczki *S. Enteritidis* - zarówno z kału kur niosek, jak i z jednego z urządzeń kontaktujących się z jajami konsumpcyjnymi (z taśmociągu). W treści jaj i w wymazach z kloaki w dalszym ciągu nie stwierdzono pałeczek *Salmonella*. Wymazów ze skorup jaj nie badano. Powiatowy Lekarz Weterynarii podjął stosowne działania zapobiegawcze, dotyczące prywatnej fermi.

Otrzymane wyniki badań mikrobiologicznych materiału pochodzącego z fermi mogą świadczyć o zakażeniu tylko pojedynczych sztuk kur niosek oraz o (według orzeczenia Powiatowego Lekarza Weterynarii) - "niewłaściwie wykonywanych zabiegach oczyszczania i odkażania" na fermie.

W epidemii tej prześlędzono potencjalny przebieg procesu epizootyczno-epidemicznego, począwszy od zwierzęcego źródła zakażenia, poprzez ewentualne drogi szerzenia i podejrzanego nośnika (surowiec - jaja, półprodukt - krem do tortu, gotowa potrawa - tort) aż po wrażliwą populację (wszystkie osoby narażone, które znajdowały się również w grupie chorych - w tym osoba próbująca kremu w trakcie przygotowywania tortu).

W podsumowaniu można przyjąć, że do kremu, którym był przekładany podejrzan tort, dodano prawdopodobnie zakażonych jaj, pochodzących z wymienionej fermi. Ponieważ nie badano wymazów ze skorup jaj, można jedynie przypuszczać, że podejrzan jaja mogły pochodzić od pojedynczych kur niosek, w których jelitach znajdowały się pałeczki *Salmonella*, ale zakażenie miało przebieg bezobjawowy lub łagodny, a podejrzan jaja uległy tylko powierzchownemu zanieczyszczeniu bakteriami w trakcie przechodzenia przez kloakę, w której jajo kontaktuje się bezpośrednio z kałem.

Opracowanie tego ogniska przez oba Działy zarówno PSSE, jak i Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gorzowie Wielkopolskim (mimo jego dość późnego zgłoszenia), można traktować jako przykład rzetelności w dochodzeniu epidemiologicznym i wzorowej, ścisłej współpracy nadzoru sanitarno-epidemiologicznego i weterynaryjnego. Podkreślenia wymaga determinacja i wytrwałość nadzoru weterynaryjnego na omawianym terenie w ustalaniu i unieszkodliwianiu zwierzęcych źródeł zakażenia, w obu epidemiach - drobiu. Tego rodzaju działania zapobiegawcze w ogniskach zachorowań spowodowanych u ludzi przez odzwierzęce pałeczki *Salmonella* są najbardziej skuteczne, gdyż dotycząc najwcześniejszego etapu przebiegu procesu epizootyczno-epidemicznego - nie dopuszczają do dalszego szerzenia się zakażenia, zarówno wśród zwierząt, jak i poprzez nośniki (żywność pochodzenia zwierzęcego) - wśród ludzi.

na podstawie dokumentacji ognisk sporządzonej pod kierunkiem dr Marii Kogut przez pracowników PSSE i WSSE w Gorzowie Wlkp.

przygotowała A. Przybylska

"Meldunki" udostępnione są w Internecie na stronie
<http://www.pzh.gov.pl/epimeld>